

priloga se je sčasoma razvila v samostalni tednik pod istim naslovom. L. 1892. je nekoliko navdušenih učiteljev in drugih prijateljev šole ustanovilo strokovni šolski list „Miesięcznik pedagogiczny“, ki je dal podlago za ustanovljenje poljskega pedagoškega društva. H koncu leta 1897. je začel v Frištatú kot glasilo takozvanih poljskih radikalcev izhajati politični tednik „Głos ludu śląskiego“.

Petindvajsetletnica „Macierzy Polskiej“. V vseh krajih, kjer bivajo Poljaki, so znane male knjižice „Macierzy Polskiej“ (Poljske Matice), ki že četrto stoletja širijo prosveto med poljskim ljudstvom. Letos torej obhaja „Poljska Matice“ svojo petindvajsetletnico. Misel ustanoviti „Poljsko Matice“ je nastala l. 1879., ko se je obhajal jubilej Kraszewskega. Prva njena dobrotnika sta si želela, da bi njuni imeni ne prišli v javnost. Šele l. 1902., ko sta umrla, se je izvedelo, da sta bila duhovnika: Hulanicki, župnik v podolskem Kamiencu, in Sawicki, župnik v Żvancu. Hulanicki je pred svojo smrtjo izročil Savickemu vsoto 10.000 rubljev, h kateri je Savicki priložil 27.000 rubljev in obe vsoti daroval Kraszewskemu, ki je l. 1882. ustanovil v Lvovu fond „Macierzy Polskiej“. Na poziv velikega pisatelja so se nabirali še dalje darovi v ta namen. Deželni zbor je dal najprej 4000 K letne podpore, pozneje 6000 K, od l. 1891. pa — 10.000 K. Ni manjkalo tudi dobrotnikov, ki so se Matice spomnili v svojih oporokah. Prvi, ki se je „Matice“ spomnil v oporoki, je bil kmet Tomasz Bodzioch iz Wojnicza z vsoto 4000 K. — Od svojega začetka do letos je „Matice“ izdala 87 knjig v svojih „Wydawnictwach“ in 40 v „Biblioteki“, vkup v 958.000 iztisih, kar z 62.000 koledarji znaša več nego en milijon knjig; od tega števila se je že prodalo 900.000 iztisov. Razen tega je „Matice“ l. 1893. izdajala štirinajstdnevnik „Gospodarz wiejski“ in 18 let od l. 1885. je izdajala tednik „Niedziela“.

Fr. Št.

0960

Pozabljen slovanski narod. V slovanskih listih se mnogo piše o Črnogorcih, Bolgarih, Malorusih in o vseh drugih vejah velikega slovanskega plemena, ali o Belorusih se piše prav malo, so nekako pozabljeni; in vendar jih je 6 milijonov, so že l. 1517. imeli svoje slovstvo, tudi sedaj imajo svoje liste, svojo poljudno književnost in celo že svoje belorusko gledališče. Belorusi narodno delujejo tiho, razvijajo se mirno. V svojih književnih proizvodih rabijo latinsko abecedo. Peterburško izdajateljsko društvo „Zahlanie sonce i u

nasze vokonce“ je v zadnjem času razvilo živahno delavnost z izdajanjem spisov v beloruskem jeziku. „Udeležujoč se prosvetnega beloruskega gibanja,“ je pisal nedavno v „Dzienniku Wilenskim“ neki beloruski rodoljub, „morem vas zagotoviti, da se vse publikacije beloruske čitajo z velikim zanimanjem. Beloruski tednik „Naša Niva“ čita naš kmet od začetka do kraja in beloruske pesmi se naša deca uči na pamet. „Garšč pszenna“, prevedena na beloruski jezik, je zelo priljubljena in „Hutorki o ziamli a niebie“ so tako poučni, da noben učitelj iz cerkvene šole nima takih uspehov pri pouku o vsesvetu kot otroci, ki se učijo iz te knjižice.“ Četudi beloruska književnost ni še bogve kako razvita, vendar ima že tudi svoje talente: Marcinkeviča, Buračka, Niesluhovskega, Bohuševiča, Dibovskega Obuhoviča, pisateljico A. Paškjevičovo, ki je bila še nedavno poslušalka lvovskega vseučilišča, in Jana Luceviča, pesnika, kmeta-samouka. Belorusko slovstvo ima že prevod „Pana Tadeusza“ in prevode nekaterih spisov Sienkiewicza.

0960

Jubilej ruske narodne himne. 11. decembra (pravosl. kol.) se je dovršila petinsedemdesetletnica ruske narodne himne „Bože carja hrani“. Tekst himne je spisal sloviti ruski pesnik V. A. Žukovskij. Melodija je od F. Lvova. Najprej je himno sviral vojaški orkester preobraženskega polka v zimskem dvorcu v navzočnosti carja Nikolaja Pavloviča meseca septembra l. 1833. Carju je himna zelo ugajala, tako da je oba avtorja nagradil z briljantnim prstanom ter je izrazil željo, da se himna prvokrat javno svira na dan odkritja spomenika carju Aleksandru I. v Peterburgu 11. decembra istega leta. Uspeh himne je bil velikanski.

0960

Naše slike.

Sveta Terezija (str. 243) je najznačilnejši izmed pre mnogih kipov Berninija in njegove šole. Klasični slog Michel angelov jim je postal preveč enostaven, in ti epigoni velikih mojstrov so poizkušali doseči izredne efekte s posebnimi sredstvi. Sladkoba in senzitivnost v tem kipu kažeta, da je umetnik uprav iskal, kako bi potenciral čuvstvo. Ta inace krasni kip, ki ga umetniški zgodovinarji cenijo kot prvi

MLADOTURKI ŽENO VJETE SULTANOVE VOJAKE V ZAPOR

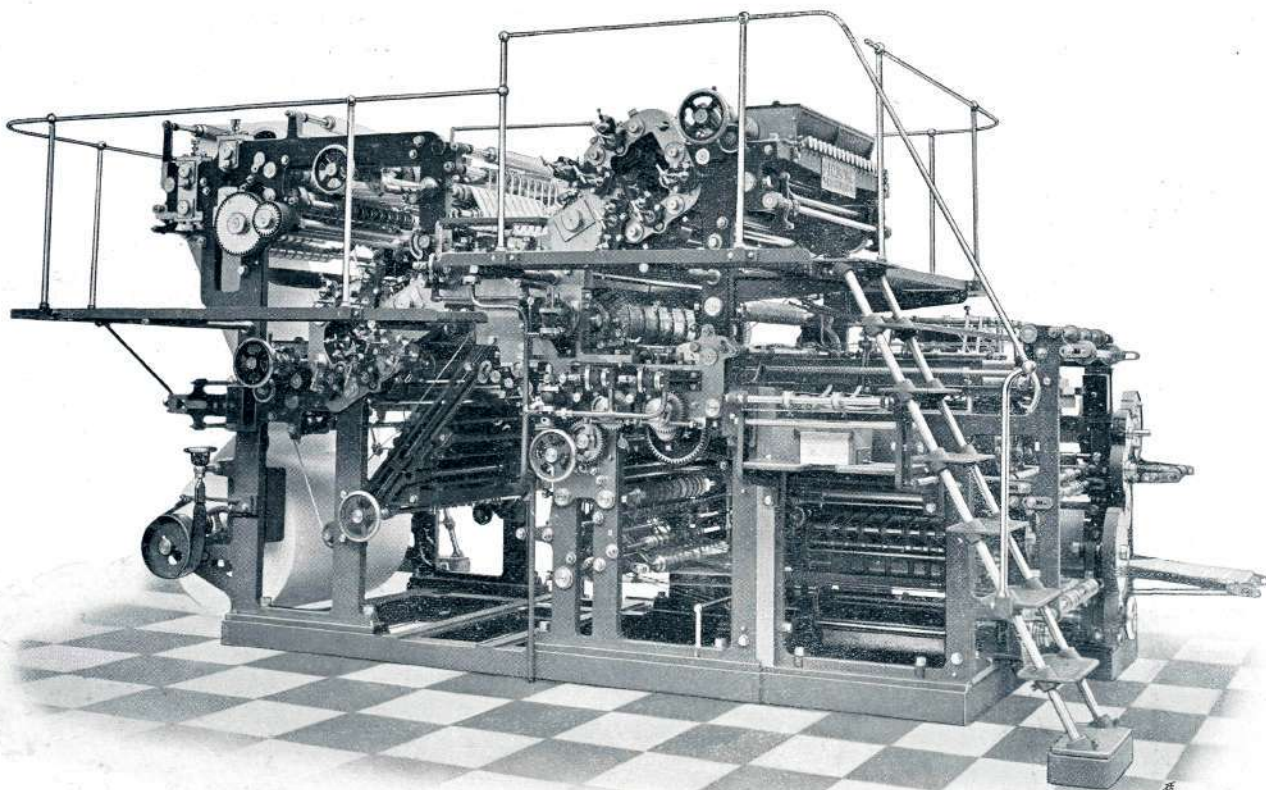
šolski izgled Berninijev, stoji v stranskem oltarju v cerkvi S. Maria della Vittoria v Rimu. Anđel prebode s puščico božje ljubezni srce sv. Terezije.

Stoletnica velikih bojev s Francozi se letos obaja v naši državi. Napoleon I. si je podvrgel večji del Evrope, Avstrija je ječala premagana, Dunaj se je podal zmagovalcu. Cesar Franc I. je moral bežati. Slava nepremagljivosti je Napoleonu dala moč, pred katero se je vse umikalo. Pri Aspernu in Eblingenu pa je Napoleon I. izgubil prvič ta sijaj. Nadvojvoda Karol je v sila vroči bitki premagal Napoleona, ki je prvič bežal pred nasprotnikom. Naše slike nam kažejo nekaj prizorov iz Napoleonovih bitk. Po bitki pri Aspernu je bežal Napoleon ponoči čez Donavo na otok Lobau. Pri

nila svojo dušo na grmadi. Naša slika nam kaže proslavo Device Orleanske v cerkvi sv. Petra v Rimu.

Grobišče junakov. Cesar Franc Jožef je podaril armadi krasni park, v katerem je pokopan Radecki z različnimi generali, ki so se pod njim odlikovali. Tu bodo našli svoj počitek junaki, ki bodo padli za domovino.

Mladeniška telovadna organizacija Slovenske krščansko socialne zveze je poklicala nedavno iz vseh krajev voditelje telovadcev, da so se vežbali v vzorni telovadbi in sklepali o izpopolnjenju svoje organizacije. Skupina (str. 277) nam kaže te krepke navdušene mladeniče, ki so zanesli svojo organizatorično misel že skoro po vseh krajih naše domovine.

NOVI ROTACIJSKI STROJ V KATOLIŠKI TISKARNI

Vagramu je pa zopet zmagal. Krasni spomenik nadvojvodu Karolu stoji na Dunaju v cesarskem dvorcu. Posebno občudujejo konja, ki ogromno težo bronastega spomenika nosi na dveh nogah s toliko lahkoto. Umetnik je uprizoril trenutek, ko nadvojvoda Karol zagrabí zastavo umikajočega se Zachovega polka in z drznim naskokom odloči bitko.

Devica Orleanska (str. 269), ta čudovita prikazen svetovne zgodovine, je bila po dolgem in jako natančnem procesu proglašena za svetnico. Z največjo slovesnostjo vpricho neštivilnega ljudstva, zlasti francoskih romarjev, je papež Pij X. proglasil za svetnico to nedolžno pastirico, ki je v svetem navdušenju premagala Angleže, rešila francosko državo, kronala kralja in nazadnje krivično obsojena izdih-

nila svojo dušo na grmadi. Naša slika nam kaže proslavo Device Orleanske v cerkvi sv. Petra v Rimu.

Grobišče junakov. Cesar Franc Jožef je podaril armadi krasni park, v katerem je pokopan Radecki z različnimi generali, ki so se pod njim odlikovali. Tu bodo našli svoj počitek junaki, ki bodo padli za domovino.

Mladeniška telovadna organizacija Slovenske krščansko socialne zveze je poklicala nedavno iz vseh krajev voditelje telovadcev, da so se vežbali v vzorni telovadbi in sklepali o izpopolnjenju svoje organizacije. Skupina (str. 277) nam kaže te krepke navdušene mladeniče, ki so zanesli svojo organizatorično misel že skoro po vseh krajih naše domovine.

